

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
2025-2026 навчальний рік
Силабус освітнього компоненту
«Конфліктологія»
вибірковий ОК
очна форма навчання
Галузь знань 23 «Соціальна робота»
Спеціальність 231 «Соціальна робота» ОПП «Соціальна робота»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Курс4

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри психіатрії ,наркології ,
медичної психології та соціальної роботи

Протокол від:
“ 30 ” 06 _____ 2022_ року № 8__

Завідувач кафедри
_____ проф.Кожина Г.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією з проблем
терапевтичного профілю

Протокол від:
“ 25 ” 08 _____ 2022_ року № 1__

Розробники силабусу:

1. Коровіна Л.Д., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи.
2. Маркова М.В., професор кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи.

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Викладачі:

Маркова Маріана Владиславівна-професор кафедри., Коровіна Лілія Дмитрівна-доцент кафедри.

Контактний тел. та E-mail викладача:

Коровіна Л.Д.+3806609788848, e-mail: ld.korovina@knmu.edu.ua

Профайли викладача

<https://scholar.google.ru/citations?hl=uk&pli=1&user=68NXYgcAAAAJ>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56026820900>

<https://orcid.org/0000-0002-5994-3340>

<https://publons.com/researcher/3948048/lilija-korovina/>

Маркова М.В. +380506068145, e-mail: mv.markova@knmu.edu.ua

Профайли викладача

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=en&user=XXJLgIUAAAAJ>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55279977800>

<https://publons.com/researcher/3957883/marianna-markova/>

<https://orcid.org/0000-0003-0726-4925>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту: «Конфліктологія» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Соціальна робота” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 “Соціальна робота”, спеціальності 231 “Соціальна робота”.

Опис освітнього компоненту

Освітній компонент «Конфліктологія»: закладає основи вивчення студентами психологічних наук та інших освітніх компонентів, що передбачає інтеграцію викладання з цими ОК; забезпечує формування умінь застосовувати знання з психології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання соціальним працівником комунікації з клієнтами, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних конфліктних ситуаціях.

Предметом вивчення освітнього компоненту є сутність конфліктології як науки, сутності конфлікту, функції конфліктології у суспільстві, розуміння причин виникнення особистісних, міжособистісних конфліктів та конфліктів у середовищі, якому працюють соціальні працівники.

Міждисциплінарні зв'язки:

ОК «Конфліктологія» базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, психології спілкування, загальної та вікової психології, соціальної психології та інтегрується з цими ОК.

Пререквизити освітнього компоненту: загальна та вікова психологія, соціальна психологія, соціальна робота з різними групами клієнтів , психологія спілкування, суїцидологія, основи соціально –педагогічних комунікацій, релігієзнавство та релігійна етика

Постреквизити освітнього компоненту: волонтерська діяльність , технології соціальної роботи, соціально –педагогічна етика сім'ї, психологія на допомогу в соціальній роботі

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/login/index.php>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Метою викладання освітнього компоненту «Конфліктологія» є придбання студентами теоретичних знань, практичних навичок з основ конфліктології, розуміння основних цілей та завдань конфліктології, пізнання соц. працівником конфлікту як соціально-психологічного явища, типові причини виникнення конфліктів, структуру та функції конфліктів, динаміку конфліктів, оволодіння методами попередження та вирішення конфліктів, вивчення та врегулювання конфліктів.

1.2. Основні завдання вивчення освітнього компоненту «Конфліктологія» є: оволодіння методами дослідження та діагностики конфліктів, використання методів психологічного дослідження в конфліктології, характеристики міжособистісних конфліктів, внутрішньо-особових конфліктів та суїцидальної поведінки, основи попередження та вирішення конфліктів.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства,

компетентності (ЗК)	<p>усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.</p> <p>ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи</p>
<p>1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:</p>	
ПРН	<p>ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.</p> <p>ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p> <p>ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.</p> <p>ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.</p> <p>ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.</p> <p>ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p>

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- -комунікаційні навички
- -міжособистісні навички
- -навички дослідження
- -адаптивність
- -емоційний інтелект

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень ,ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23«Соціальна робота»	За вибором	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
			2-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента - 50	Освітній ступень Бакалавр ОПП «Соціальна робота»	Лекції	
		4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		36год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		50 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.1.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Конфліктологія: предмет, метод і структура. Основні поняття. Зв'язок з іншими науками. Методи наукових досліджень в конфліктології	1	вступна
2	Причини конфліктів, їхні функції та профілактика	1	Інформаційна
3	Міжособистісні, внутрішньо групові конфлікти та їхні першопричини	1	інформаційна
4	Стрес і стресори як наслідок конфліктності в управлінській діяльності	1	інформаційна
		4	

1.2.Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Історія розвитку конфліктології. Теорії конфліктів. Становлення конфліктології як науки в Україні	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
2.	Поняття, структурні елементи конфлікту. Класифікація конфліктів. Межі конфлікту	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
3.	Особистісні причини виникнення конфліктів. Їх позитивні і негативні функції у суспільстві. Поведінка людей у конфлікті. Профілактика конфліктів	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
4.	Міжособистісні конфлікти. Внутрішнього пові та міжгрупові конфлікти. Психологія конфлікту	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
5.	Конфлікти в соціальному середовищі. Рольові, політичні, соціальні конфлікти. Сімейні,	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік

	міжетнічні, міжконфесійні і конфлікти			
6.	Влада як соціальний інститут та інструмент управління. Влада як ресурс конфлікту. Соціально-психологічний клімат в колективі	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
7.	Психодіагностика та прогнозування конфліктів. Посередник у системі розв'язання конфлікту. Методики управління конфліктами.	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
8.	Проблеми стимулювання як чинник профілактики конфліктних ситуацій. Переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
9.	Керівник, управлінець, конфлікт. Управлінський цикл. Іміжд управлінця.	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
10.	Типологія конфліктних особистостей. Правила поведінки в конфлікті	3	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
11.	Стрес і чинники, що	6	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання	Поточний контроль: усне опитування

	його стимулюють. Перша допомога в гострій стресовій ситуації		лекційного матеріалу	Підсумковий контроль:залік
	Разом	36		

2.1.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Практичні знання як джерело конфліктологічних ідей	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
2.	Проблема системного підходу до вивчення конфліктів	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь,реферат Підсумковий контроль:залік
3	Історія розвитку світової та вітчизняної конфліктології	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
4	Еволюційна структура психіки людини	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
5	Дев'ять типів еволюції конфліктів, їх характеристик	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
6	Психологічні методи, що використовують у	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти;	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь

	дослідженні та діагностиці конфліктів		усне опитування	Підсумковий контроль:залік
7	Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
8	Ситуаційна метода дослідження конфлікту, її переваги та недоліки	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
9	Основні види конфліктів та об'єктивні фактори їх виникнення. Особистісні конфлікти	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
10	Варіанти поведінки людини в складних та нестандартних ситуаціях	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
11	Виробничі (службові) конфлікти, аналіз конструктивно ї та деструктивної функції конфлікту	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
12	Механізми психологічного захисту особистості, їх характеристика	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
13	Види внутрішньо-особистісних конфліктів, умови їх виникнення та конструктивна роль	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
14	Варіанти	4	Обговорення вивченого	Поточний контроль: усне

	суїцидальної поведінки, допомога та профілактика		самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
15	Профілактика внутрішньо-особистісних конфліктів	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
16	Родинні конфлікти, причини виникнення, профілактика	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
17	Виробничі конфлікти, причини виникнення, шляхи врегулювання	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
18	Учбові конфлікти, причини виникнення, профілактика	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
19	Інноваційні конфлікти, причини виникнення, шляхи врегулювання	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
20	Умови попередження конфліктів: об'єктивні, управлінські	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
21	Стрес, здоров'я людини, конфліктність	2	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
	Разом	50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту, (або його частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік», ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для освітніх компонентів з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для ОК, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130

4,81		4,03		3,26	
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітніх компонентів проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі-це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів

робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітніх компонентів проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1. Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) завдання з освітнього компоненту, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту

2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з ОК

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно»	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і

з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з ОК	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з ОК

Для ОК, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення освітнього компоненту, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для освітніх компонентів, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності.

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до заліку

1. Предмет вивчення конфліктології.
2. У чому полягає актуальність науки конфліктології. Основні поняття конфліктології.
3. Суть взаємозв'язку конфліктології з іншими науками.
4. Функціональну роль конфліктів у суспільстві.
5. Становлення конфліктології як науки в Україні.
6. Що слід розуміти під поняттям “конфлікт”?
7. Структурні елементи конфлікту.
8. Що таке конфліктна ситуація?
9. Основні складові конфлікту.
10. Що слід розуміти під поняттям “межі конфлікту”?
11. Причини конструктивних конфліктів.
12. Причини деструктивних конфліктів.
13. Як виникають конфлікти?
14. Позитивні функції конфліктів.
15. Негативні функції конфліктів.
16. Поведінка людей у конфлікті.
17. Основні правила безконфліктного спілкування.
18. Основні тактичні ходи в конфлікті.
19. Міжгрупові конфлікти, що це таке?
20. Що ви знаєте про політичні конфлікти?
21. Як ви розумієте проблему “кризовий стан сучасного українського суспільства”?
22. Назвіть основні причини міжетнічних конфліктів.
23. Міжконфесійні конфлікти, їхня суть, а також причини, що їх зумовлюють нині в Україні.
25. Як слід розуміти поняття “влада в організації”?
26. Найчастіші причини конфліктів в організаціях.
27. Зміст поняття “соціально-психологічний клімат у колективі”.
28. Що таке корупція?
29. Роль психолога, конфліктолога в подоланні конфліктів.
30. На які принципи психології спирається психодіагностика конфліктів?
31. Які найважливіші вимоги пропонують психологи у процесі вивчення конфліктів?
32. Суть поняття “управління конфліктами”.
33. Що слід розуміти під поняттям “керування конфліктом”?
34. Основні причини виникнення конфліктів у колективі.

35. Що слід розуміти під поняттям “медіація конфліктів”? Назвіть основні її стадії.
36. Що, на вашу думку, слід розуміти під поняттям “управлінська діяльність”?
37. Які дії управлінця, керівника викликають конфліктність?
38. Суть поняття “професійна некомпетентність управління”.
39. “Управлінська відповідальність” — що можна вкласти в це поняття?
40. Як охарактеризувати поняття зв’язку “недемократичний стиль управління — конфліктоген”?
41. Що слід розуміти під поняттям “стрес”, “стресори”?
42. Які рекомендації запропонував Г. Сельє щодо стресів?
43. Які причини можуть зумовити стресовий стан особистості?
44. Що ви розумієте під поняттям “спілкування”?
45. Що потрібно робити, аби створити приємне враження на людей під час спілкування?
46. Перерахуйте правила ведення діалогу.
47. Що слід враховувати, виступаючи перед негативно налаштованою аудиторією?
48. Які причини можуть викликати конфлікт у процесі спілкування?

Перелік практичних навичок

1. Встановлювати, які основні фактори вплинули на формування конфлікту
2. Проаналізувати декілька конфліктів із власного досвіду, використовуючи універсальну понятійну схему опису конфлікту
3. Оцінювати роль конфліктів у власному житті, житті своєї родини, установи в якій працюєте або вчитеся
4. Перерахувати та стисло охарактеризувати методи дослідження конфліктології
5. Характеризувати класифікацію конфліктів.
6. Характеризувати міжособистісні конфлікти.
7. Проводити профілактику конфліктів в організації
8. Перерахувати першопричини міжособистісних конфліктів.
9. Демонструвати власне розуміння рольових конфліктів.
10. Характеризувати причини, що найчастіше викликають сімейні конфлікти
11. Проводити психодіагностичні методи дослідження
12. Проводити соціометричні дослідження
13. Перераховувати негативні наслідки конфліктів.
14. Володіти організаційними методами управління конфліктами.
15. Використовувати основні вимоги щодо ведення переговорів під час розв’язання конфліктів.
16. Користуватись складовими поняття “порушення управлінської етики”.
17. Характеризувати поняття “позитивний імідж управлінця”.
18. Проводити профілактику стресу
19. Проводити першу допомогу у гострій стресовій ситуації
20. Використовувати методи захисту від стресу
21. Використовувати вправи для навчання безконфліктному спілкуванню?
22. Використовувати прислів’я під час спілкування

3.3. Контрольні питання

1. Предмет вивчення конфліктології.
2. У чому полягає актуальність науки конфліктології. Основні поняття конфліктології.
3. Суть взаємозв'язку конфліктології з іншими науками.
4. Функціональну роль конфліктів у суспільстві.
5. Становлення конфліктології як науки в Україні.
6. Що слід розуміти під поняттям “конфлікт”?
7. Структурні елементи конфлікту.
8. Що таке конфліктна ситуація?
9. Основні складові конфлікту.
10. Що слід розуміти під поняттям “межі конфлікту”?
11. Причини конструктивних конфліктів.
12. Причини деструктивних конфліктів.
13. Як виникають конфлікти?
14. Позитивні функції конфліктів.
15. Негативні функції конфліктів.
16. Поведінка людей у конфлікті.
17. Основні правила безконфліктного спілкування.
18. Основні тактичні ходи в конфлікті.
19. Міжгрупові конфлікти, що це таке?
20. Що ви знаєте про політичні конфлікти?
21. Як ви розумієте проблему “кризовий стан сучасного українського суспільства”?
22. Назвіть основні причини міжетнічних конфліктів.
23. Міжконфесійні конфлікти, їхня суть, а також причини, що їх зумовлюють нині в Україні.
25. Як слід розуміти поняття “влада в організації”?
26. Найчастіші причини конфліктів в організаціях.
27. Зміст поняття “соціально-психологічний клімат у колективі”.
28. Що таке корупція?
29. Роль психолога, конфліктолога в подоланні конфліктів.
30. На які принципи психології спирається психодіагностика конфліктів?
31. Які найважливіші вимоги пропонують психологи у процесі вивчення конфліктів?
32. Суть поняття “управління конфліктами”.
33. Що слід розуміти під поняттям “керування конфліктом”?
34. Основні причини виникнення конфліктів у колективі.
35. Що слід розуміти під поняттям “медіація конфліктів”? Назвіть основні її стадії.
36. Що, на вашу думку, слід розуміти під поняттям “управлінська діяльність”?
37. Які дії управлінця, керівника викликають конфліктність?
38. Суть поняття “професійна некомпетентність управління”.
39. “Управлінська відповідальність” — що можна вкласти в це поняття?
40. Як охарактеризувати поняття зв'язку “недемократичний стиль управління — конфліктоген”?
41. Що слід розуміти під поняттям “стрес”, “стресори”?
42. Які рекомендації запропонував Г. Сельє щодо стресів?
43. Які причини можуть зумовити стресовий стан особистості?
44. Що ви розумієте під поняттям “спілкування”?

45. Що потрібно робити, аби створити приємне враження на людей під час спілкування?
46. Перерахуйте правила ведення діалогу.
47. Що слід враховувати, виступаючи перед негативно налаштованою аудиторією?
48. Які причини можуть викликати конфлікт у процесі спілкування?

3.4.Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з ОК проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будь-якою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проекту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

3.5.Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даної дисципліни. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги ОК:Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка: студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; До початку занять на базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання ОК: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженій наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів

(мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6.Рекомендована література

Базова

1. Загальна конфліктологія: Навч. посіб. / Ващенко І. В. та ін. — Х., 2001.
2. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: Навч. посіб. — К., 2000.
3. Пірен М. Деонтологія конфліктів та управління. — К., 2001.
4. Пірен М. І. Деонтологія конфліктів та управління. — К., 2001.
5. Психология и этика делового общения: Учеб. для вузов / Под ред. проф. В. Н. Лавриненко. — 3-е изд., перераб. и доп. — М., 2000.
6. Психология конфликта / Сост. и общая редакция Н. В. Гришиной. — СПб., 2001.15. 1
7. Пойченко А. Конфлікти у громадянському суспільстві / Формування громадянського суспільства в Україні: стан, проблеми, перспективи. — К., 2001.
8. Политическая психология: Учеб. пособие для вузов / Под общей ред. А. А. Деркача, В. И. Жукова, Л. Г. Лаптева. — М., 2001.
9. Семенченко В. А. Психологія особистості. — К., 2001.

Допоміжна

1. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии. — СПб., 2000.
2. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. — К., 2001.